

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/86/2017
Identifikačné číslo spisu:	7808204808
Dátum vydania rozhodnutia:	20.12.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:7808204808.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobkyne CBA Slovakia, a. s., so sídlom v Lučenci, Dukelských hrdinov 2, IČO: 36 620 139, v dovolacom konaní zastúpenej JUDr. Alexandrom Filom, advokátom so sídlom v Lučenci, Ul. Rádayho 14/A, proti žalovaným 1/ U. B., nar. XX. XX. XXXX, bývajúcej v Z., V., 2/ D. I., nar. XX. X. XXXX, bývajúcej v U., 3/ V. Y., nar. XX. X. XXXX, bývajúcej v Z., U., 4/ M. G., nar. X. XX. XXXX, bývajúcej v Z., D., 5/ E. H., nar. XX. X. XXXX, bývajúcej v Z., O., a E. H., nar. XX. X. XXXX, bývajúcemu v Z., V., právnym nástupcom A. H., nar. XX. X. XXXX, zomrelej X. XX. XXXX., 6/ D. U., nar. XX. X. XXXX, bývajúcej v Z., 7/ V. H., nar. X. X. XXXX, bývajúcej v Z., V., 8/ N. H., nar. XX. X. XXXX, bývajúcej v A., U., B., 9/ T. E., nar. XX. X. XXXX, bývajúcej v Z., T., 10/ J. H., nar. XX. X. XXXX., bývajúcej v Z., U., 11/ D. D., nar. X. X. XXXX, bývajúcej v Z., U., 12/ D. C., nar. X. X. XXXX., bývajúcej v C., 13/ T. A., nar. X. X. XXXX, bývajúcej v U., 14/ N. H., nar. X. X. XXXX, bývajúcej v Y., V., 15/ D. H., nar. XX. X. XXXX, bývajúcej v L., L., 16/ N. E., nar. XX. X. XXXX, bývajúcej v Z., A., o náhradu škody, vedenej na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 6C/52/2008, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 25. novembra 2014 sp. zn. 9 Co/25/2011, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 25. novembra 2014 sp. zn. 9Co/25/2011 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Rožňava rozsudkom zo 7. júla 2011 č. k. 6C/52/2008-247 uložil žalovaným 1/ až 16/ zaplatiť žalobkyni vo výroku špecifikované sumy s príslušným úrokom z omeškania ročne do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Konanie ohľadom istiny v sume 1.888,10 eur zastavil, žalovaným uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť na účet súdu trovy znaleckého dokazovania v sume 125 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a rozhodol o náhrade trov konania. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal voči žalovaným zaplata schodku zisteného v predajni potravín v Rožňave, sídlisko G. za inventúrne obdobie od 15. 2. 1998 do 25. 7. 1998 vykázanej na podklade kontrolnej inventarizácie dňa 25. 7. 1998 v konečnej sume 168.724,45 Sk (5.006,61 eur). Vychádzal zo zistenia, že všetky žalované boli v rozhodnom období zamestnané na predajni žalobcu, že mali uzavretú

dohodu o spoločnej hmotnej zodpovednosti za zverené hodnoty, že boli oboznámené s výsledkami inventarizácie, správnosť ktorej potvrdili podpismi vyhlásenia o súhlase so spôsobom vykonania inventúry. Keďže žiadnym spôsobom nepreukázali tvrdenia, že schodok zavinila žalovaná 1/, dospel k záveru, že za uvedený schodok zodpovedajú žalované objektívne v zmysle § 176 ods. 1 až ods. 4 zákona č. 65/1965 Zb. Zákonníka práce v znení účinnom v čase vzniku schodku (ďalej len Zákonník práce). Po späťvzátí žaloby žalobcom v sume 1.888,10 eur, v ktorej časti konanie zastavil, zaviazal žalované k zaplateniu schodku v celkovej výške 4.510,14 eur.

2. Krajský súd v Košiciach uznesením z 25. novembra 2014 sp. zn. 9 Co/25/2011 rozhodujúc o odvolaniach žalovanej 5/, 10/ a 12/ rozsudok okresného súdu vo vyhovujúcom výroku voči týmto žalovaným ako aj vo výrokoch o trovách konania zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v písomnom vyhotovení rozsudku okresného súdu nie je vzhľadom na nejednotné označenie jednotlivých žalovaných v záhlaví rozsudku v jeho výrokovej časti a v samotnom jeho odôvodnení zrejmý vzťah medzi skutkovými zisteniami na strane jednej a jeho právnymi závermi na strane druhej, že nárok žalobcu je práve vo vzťahu k žalovaným 5/, 10/ a 12/ daný. Z jeho odôvodnenia nie je zrejmé ani to, či rozhodol o dispozitívnych úkonoch žalobcu, ktorými vzal žalobu späť voči D. C. a A. H.. Dospel k záveru, že nedostatočné odôvodnenie rozsudku mu znemožňuje posúdiť jeho vecnú správnosť a podrobiť ho odvolaciemu prieskumu z hľadiska obsahu odvolacích námietok a teda, že účastníkom bola odňatá možnosť konať pred súdom, čo je podľa § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. vždy dôvodom na zrušenie rozsudku odvolacím súdom. Pre ďalšie konanie uviedol, že úlohou okresného súdu bude ustáliť okruh účastníkov konania, ustáliť predmet konania (konečnú výšku škody uplatňovanú žalobcom voči jednotlivým žalovaným), zosúladiť označenie žalovaných v záhlaví, vo výrokovej časti a samotnom odôvodnení rozsudku a tiež označenie žalobcu. Rozsudok okresného súdu v jeho napadnutej vyhovujúcej časti spolu s výrokmi o trovách konania preto zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie.

3. Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podala včas dovolanie žalobkyňa, ktoré došlo na okresný súd 18. decembra 2015. V dôvodoch dovolania uviedla, že v danej veci bol uplatnený nárok na náhradu škody za schodok, za ktorý spoločne zodpovedali všetci zamestnanci predajne na základe uzavretých dohôd o hmotnej zodpovednosti s doložkami o spoločnej hmotnej zodpovednosti (§ 176 a nasl. Zákonníka práce). Z ustanovenia § 182 Zákonníka práce vyplýval určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi, v danom prípade žalovanými 1/ až 16/, z ktorého dôvodu sa právoplatný rozsudok musí týkať všetkých žalovaných a nie len niektorých z nich. Krajský súd mal preto zrušiť rozsudok okresného súdu vo veci samej v celom rozsahu, t. j. vo vzťahu k všetkým žalovaným 1/ až 16/ a nie iba vo vzťahu k žalovaným 5/, 10 a 12/, ktorí podali odvolanie. Táto požiadavka má oporu v ustanoveniach § 206 ods. 2 a § 212 ods. 2 písm. d) O. s. p. ako procesného predpisu a tiež v ustanovení § 182 Zákonníka práce ako predpisu hmotnoprávneho. V tomto smere poukázala na publikovanú judikatúru, podľa ktorej rozhodnutie o povinnosti žalovaných, kolektívne zodpovedných zamestnancov, na náhradu škody zo schodku nie je rozhodnutím o niekoľkých právach so samostatným skutkovým základom, a preto ak ktorýkoľvek účastník podá odvolanie vo veci samej, toto rozhodnutie nenadobúda právoplatnosť vo vzťahu k žiadnemu účastníkovi a odvolací súd ho preskúmava v celom rozsahu. Postup krajského súdu ma pre ňu nepriaznivý dôsledok, keďže môže viesť k ukráteniu jej práv na náhradu škody (časti schodku), čím došlo k odňatiu jej možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. Navrhla preto, aby Najvyšší súd SR uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, prípadne, aby ho zmenil a zrušil rozsudok okresného súdu v celom rozsahu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

4. K dovolaniu žalobkyne sa písomne vyjadrili žalovaná 3/, 11/ a 15/. Ostatné žalované, t. j. ani žalovaná 5/, resp. jej nástupcovia, 10/ a 12/, ktoré napadli rozsudok okresného súdu odvolaním, svoje právo vyjadriť sa k dovolaniu nevyužili.

5. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len C. s. p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 30. júni 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia §

470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže dovolanie v tejto veci bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti a súčasne dôvodnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho tu v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku rešpektujúc, že podľa § 470 ods. 2 C. s. p. procesné účinky dovolania podaného pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované aj po 30. júni 2016. Nevyhnutnosť takéhoto posudzovania vyplýva tiež zo základných princípov Civilného sporového poriadku, a to princípu spravodlivej ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán dovolacieho konania, ktoré začalo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.), a princípu ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

6. Najvyšší súd ako súd funkčne príslušný (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas na to oprávneným subjektom, zastúpeným advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C. s. p., skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je podľa § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. prípustné a súčasne tiež dôvodné.

7. Podľa § 236 ods. 1 O. s. p. bolo možné dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal.

8. Občiansky súdny poriadok upravoval prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 239 O. s. p.

9. Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu bolo v prvom rade prípustné (a súčasne dôvodné) vtedy, ak konanie bolo postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 ods. 1 O. s. p., ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám dovolací súd bol povinný prihliadať z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá O. s. p.).

10. Podľa § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. platilo, že dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

11. Vo všeobecnosti pod odňatím možnosti konať pred súdom bolo treba rozumieť taký postup súdu, ktorým znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré účastníkom (stranám) občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Takýmto procesným právom účastníka (strany) je napr. právo byť predvolaný na súdne pojednávanie, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, mať možnosť zoznámiť sa s procesne relevantnými návrhmi, resp. dôkazmi protistrany, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu, a pod. O naplnenie tohto dovolacieho dôvodu teda pôjde vždy aj vtedy, ak závažné vady v postupe odvolacieho súdu spôsobili, že strane bola odňatá reálna a efektívna možnosť konať pred súdom. Treba zdôrazniť, že prvoradou povinnosťou súdu je zabezpečiť svojou činnosťou výkon spravodlivosti tak, aby nedošlo k jej odopretiu. Súdny proces musí byť jednou zo záruk zákonnosti, v rámci ktorej musí byť zabezpečená právna istota pri aplikácii práva súdom, a to v rozsahu zabezpečujúcom naplnenie spravodlivej ochrany subjektívnych práv strán sporu v zmysle Čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, resp. čl. 6 Dohovoru o ľudských právach a základných slobôd.

12. Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že odvolací súd nepostupoval v súvislosti so zrušením rozsudku súdu prvej inštancie v súlade s vyššie uvedenými zásadami.

13. V prvom rade treba uviesť, že povinnosťou súdu (t. j. aj odvolacieho súdu) je každé rozhodnutie (aj uznesenie, ktorým odvolací súd zrušuje rozsudok súdu prvej inštancie) náležite, v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O. s. p. (§ 220 ods. 2 a 3 C. s. p.) odôvodniť. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť,

teda, inými slovami na to, aby (okrem iného) medzi výrokom rozhodnutia a dôvodmi v ňom uvedenými existoval vnútorný súlad a aby bolo možné na základe ním podaných inštrukcií aj reálne postupovať. Ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé, treba mať za to, že nespĺňa zákonnú požiadavku riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

14. Pokiaľ ide o preskúmanú vec treba uviesť, že medzi výrokom uznesenia odvolacieho súdu a časťou jeho odôvodnenia existuje vzájomná protirečivosť (rozpornosť), keď odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku len voči žalovaným 5/, 10/ a 12/ a v tomto rozsahu vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (vo vzťahu k ostatným žalovaným by rozsudok okresného súdu nadobudol právoplatnosť) a keď v dôvodoch rozhodnutia konštatuje, že úlohou súdu prvej inštancie bude predovšetkým ustáliť okruh strán sporu, konečnú výšku škody uplatňovanej žalobkyňou voči jednotlivým žalovaným a zosúladiť označenie žalovaných v záhlaví, vo výrokovej časti a samotnom odôvodnení rozsudku. Podľa dovolacieho súdu takéto zrušujúce uznesenie krajského súdu nemôže byť ako celok presvedčivé, a teda ide o rozhodnutie, ktoré nespĺňa jednu zo zákonných požiadaviek vyplývajúcich z ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 167 ods. 2 O. s. p. (§ 220 ods. 2 C. s. p.).

15. Navyše, treba prisvedčiť žalobkyňu v tom, že pri spoločnej zodpovednosti za schodok na zverených hodnotách, ktoré je zamestnanec povinný vyúčtovať, ide o prípad, kedy z právneho predpisu (z § 182 Zákonníka práce) vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi (žalovanými). Z hľadiska procesného v takomto prípade platilo, že súd mohol v zmysle § 153 ods. 2 O. s. p. (§ 216 ods. 2 C. s. p.) prekročiť návrhy strán a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú, že ak odvolanie podal ktorýkoľvek účastník, suspenzívny účinok odvolania sa v zmysle § 206 ods. 2 veta druhá O. s. p. (§ 367 ods. 2 veta druhá C. s. p.) vzťahoval aj na tie práva alebo na tých účastníkov, ktorí odvolaním nie sú dotknutí a že odvolací súd v zmysle § 212 ods. 2 písm. d) O. s. p. (§ 379 písm. c) C. s. p.) nebol viazaný rozsahom odvolania.

16. V preskúmanej veci predmetom sporu je žalobkyňou uplatnený nárok voči žalovaným 1/ až 16/ o náhradu škody zo schodku na základe spoločnej zodpovednosti žalovaných za schodok. Išlo teda o prípad, kedy z právneho predpisu, a to z ustanovenia § 182 Zákonníka práce, vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi žalovanými (nie o prípad niekoľkých práv so samostatným skutkovým základom). Odvolania podané žalovanými 5/, 10/ a 12/ preto spôsobili, že rozsudok súdu prvej inštancie nenadobudol právoplatnosť a krajský súd mal potom povinnosť v celom rozsahu tento rozsudok vecne preskúmať. Ak dospel k záveru, že tu sú dané dôvody pre zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie, mal zrušiť tento rozsudok vo vzťahu k všetkým žalovaným a nielen vo vzťahu k tým, ktorí napadli rozsudok odvolaním. Pokiaľ tak odvolací súd neurobil, postupoval nesprávne v rozpore s ustanovením § 206 ods. 2 O. s. p. a § 212 ods. 2 písm. d) O. s. p. Týmto nesprávnym postupom v podstate znemožnil rozvrhnúť náhradu škody na všetkých zamestnancov spoločne zodpovedných za vznik schodku (môže byť odlišné od pôvodného rozhodnutia), a teda vylúčil žalobkyňu z možnosti uplatniť svoj nárok aj vo vzťahu k ostatným žalovaným.

17. Dovolací súd vychádzajúc z dôvodov uvedených v bodoch 12. až 15. dospel k záveru, že v odvolacom konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p., ktorá vada bola dôvodom, ktorý zakladal nielen prípustnosť dovolania, ale zároveň aj jeho dôvodnosť. Najvyšší súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu preto zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a ods. 3 C. s. p.).

18. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.